

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 15 czerwca 1972 r.

Nr 23

TREŚĆ:
Poz.:

USTAWY:

164 — z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła	209
165 — z dnia 8 czerwca 1972 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników	217
166 — z dnia 8 czerwca 1972 r. o ustroju sądów wojskowych	223
167 — z dnia 8 czerwca 1972 r. o utworzeniu urzędu Ministra do Spraw Kombatantów	228

164

USTAWA

z dnia 8 czerwca 1972 r.

o wykonywaniu i organizacji rzemiosła.

W celu stworzenia sprzyjających warunków do dalszego rozwoju działalności rzemiosła i wykorzystania jego możliwości gospodarczych stosownie do potrzeb społecznych i harmonijnego rozwoju gospodarki narodowej, zwłaszcza w zakresie zaspokajania potrzeb ludności i rolnictwa na usługi i wyroby rynkowe, oraz zwiększenia roli rad narodowych w kierowaniu tą dziedziną działalności indywidualnej postanawia się, co następuje:

DZIAŁ I.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Rzemiosłem w rozumieniu ustawy jest zawodowe wykonywanie przez osobę fizyczną we własnym imieniu gospodarczej działalności wytwórczej i usługowej.

2. Ustawa nie dotyczy:

- 1) działalności handlowej i przemysłu gastronomicznego,
- 2) działalności wytwórczej z zakresu gospodarki rolnej, ogrodniczej, leśnej i hodowlanej,
- 3) usług w dziedzinie przewozu i spedycji,
- 4) usług w zakresie projektowania robót budowlanych i opracowań technicznych,
- 5) usług z zakresu geologii i geodezji,
- 6) publicznej działalności artystycznej i rozrywkowej,
- 7) zakładów naukowych, pracy zawodowej nauczycieli i wychowawców,
- 8) zakładów leczniczych, ambulatoriów, przychodni, poradni zdrowia,
- 9) działalności wydawniczej, poligraficznej i fonograficznej,
- 10) usług świadczonych w wykonywaniu wolnych zawodów,
- 11) usług w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu małżeństw, usług biur pisania podań, biur tłumaczeń, przepisywania na maszynie i usług biurowych,

- 12) usług hotelarskich,
- 13) pracy nakładczej,
- 14) działalności wytwórczej i usługowej prowadzonej osobiście przez artystów — plastyków i fotografików będących członkami związków twórców bądź posiadających uprawnienia do wykonywania zawodu artysty plastyka lub fotografa stwierdzone zaświadczeniem Ministerstwa Kultury i Sztuki,
- 15) wytwórczości ludowej i artystycznej.

3. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia określić dalsze rodzaje działalności gospodarczej, których ustawa nie dotyczy.

Art. 2. Rzemiosło powinno być wykonywane zgodnie z wytycznymi narodowego planu gospodarczego, określającymi kierunki jego działania oraz zadania gospodarcze organizacji rzemieślniczych, a także środki dla ich realizacji.

Art. 3. 1. Rzemiosło może być wykonywane przez osobę fizyczną posiadającą odpowiednie uprawnienie wydane przez właściwy organ administracji państwowej.

2. Uprawnienia do wykonywania rzemiosła wydaje się w formie:

- 1) potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła,
- 2) zezwolenia na wykonywanie rzemiosła.

3. Uprawnienie wydaje się na rodzaj rzemiosła wskazany przez zainteresowaną osobę.

4. Osoba występująca o wydanie uprawnienia obowiązana jest wskazać siedzibę zakładu rzemieślniczego, a także tytuł prawny do zajmowania potrzebnych w tym celu pomieszczeń lub terenu.

5. Jeżeli z rodzaju wykonywanego rzemiosła wynikać może zagrożenie zdrowia lub życia albo istotnych interesów osób korzystających ze świadczeń lub zatrudnionych przez rzemieślnika pracowników, uprawnienie do wykonywania rzemiosła wydaje się jedynie osobom, posiadającym odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

6. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług po porozumieniu z zainteresowanymi ministrami określi w drodze rozporządzenia:

- 1) zasady oznaczania rodzaju rzemiosła w wydawanych uprawnieniach, uwzględniające obowiązującą klasyfikację gospodarki narodowej (ust. 3),
- 2) rodzaje rzemiosł, których wykonywanie wymaga posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych (ust. 5).

7. Wydanie uprawnienia na wykonywanie rzemiosła osobie zatrudnionej w jednostce gospodarki społecznej wymaga przedłożenia pisemnej zgody tej jednostki na uboczne wykonywanie określonego rzemiosła. Uprawnienie podlega cofnięciu w przypadku utraty zgody pracodawcy. Uprawnienie wydaje się wyłącznie na działalność polegającą na świadczeniu usług dla ludności i rolnictwa.

Rozdział 2.

Potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła.

Art. 4. 1. Potwierdzenie zgłoszenia wykonywania rzemiosła wydaje się na wniosek zainteresowanej osoby, jeżeli przedmiotem działalności będzie świadczenie usług dla ludności i rolnictwa, wytwarzanie drobnych artykułów użytkowych przeznaczonych na zaopatrzenie rynku oraz wyrobów o charakterze regionalnym, pamiątkarskim i artystycznym osobiście lub przy pomocy członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym. Jeżeli wniosek odpowiada tym warunkom, nie można odmówić wydania potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła.

2. Osoby wykonujące rzemiosło na podstawie potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła mogą również wykonywać usługi konserwacyjno-naprawcze i remontowo-budowlane na rzecz miejscowych jednostek gospodarki społecznej.

3. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług po porozumieniu z zainteresowanymi ministrami może określić w drodze rozporządzenia rodzaje rzemiosł, które mimo zachowania warunków wskazanych w ust. 1 mogą być wykonywane wyłącznie po wydaniu zezwolenia na wykonywanie rzemiosła.

4. Osoby posiadające stosownie do przepisów o nauce zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy uprawnienia do szkolenia uczniów mogą zatrudniać uczniów w liczbie dopuszczonej przez te przepisy.

5. W uzasadnionych gospodarczo i społecznie przypadkach organ, który wydał potwierdzenie zgłoszenia wykonywania rzemiosła, może zezwolić osobie posiadającej to uprawnienie na okresowe zatrudnienie pracowników najemnych.

Rozdział 3.

Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła.

Art. 5. 1. Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła może być wydane jednej osobie albo dwu lub więcej osobom, zamierzającym wspólnie wykonywać rzemiosło.

2. Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła uprawnia do zatrudniania przez osobę wykonującą rzemiosło członków rodziny pozostających z nią we wspólnym gospodarstwie domowym oraz uczniów w ilości dopuszczonej przez przepisy o nauce zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy.

3. Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła uprawnia do zatrudniania sześciu, a w rzemiosłach budowlanych ośmiu pracowników najemnych.

4. Organ, wydający zezwolenie na wykonywanie rzemiosła, może na wniosek zainteresowanej osoby wyrazić zgodę na zatrudnienie większej, niż wymieniono w ust. 3, ilości pracowników, jeżeli zwiększenie zatrudnienia uzasadnione będzie ze względu na rodzaj rzemiosła, istniejące zapotrzebowanie na dane wyroby lub usługi oraz nadwyżki siły roboczej na danym terenie.

Art. 6. Wydania zezwolenia na wykonywanie rzemiosła można odmówić:

- 1) osobie, która została skazana prawomocnym orzeczeniem sądu, jeżeli z charakteru przestępstwa wynika, że prowadzenie przez tę osobę zamierzonej działalności gospodarczej zagraża interesowi społecznemu,
- 2) jeżeli zamierzona działalność ze względu na jej rodzaj, rozmiary, miejsce wykonywania lub niezgodność z zasadami racjonalnego zatrudniania wykwalifikowanych kadr byłaby sprzeczna z interesem społecznym.

Rozdział 4.

Kwalifikacje zawodowe.

Art. 7. 1. Dowodami posiadania kwalifikacji zawodowych do wykonywania rzemiosła są:

- 1) dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danemu rodzajowi rzemiosła,
- 2) świadectwo czeladnicze w zawodzie odpowiadającym danemu rodzajowi rzemiosła w połączeniu z dowodem wykonywania pracy w tym zawodzie przez okres co najmniej dwóch lat po uzyskaniu świadectwa czeladniczego bądź wykonywania pracy przez okres pięciu lat przed uzyskaniem świadectwa czeladniczego,
- 3) tytuł robotnika wykwalifikowanego odpowiadający rodzajowi danego rzemiosła w połączeniu z dowodem wykonywania pracy w tym zawodzie przez okres co najmniej dwóch lat po uzyskaniu tytułu robotnika wykwalifikowanego,
- 4) dyplom lub świadectwo ukończenia wyższej lub średniej szkoły technicznej albo artystycznej, której program obejmuje wiadomości niezbędne do wykonywania rzemiosła, w połączeniu z dowodem wykonywania pracy odpowiadającej rodzajowi rzemiosła przez okres co najmniej dwóch lat.

2. Jeżeli przepisy szczególne uzależniają wykonywanie określonego rzemiosła od posiadania także innych kwalifikacji niż wymienione w ust. 1, osoba ubiegająca się o wydanie uprawnienia powinna się wykazać posiadaniem takich kwalifikacji.

Art. 8. 1. Organ właściwy do wydania uprawnienia może w uzasadnionych przypadkach zwalniać poszczególne osoby od obowiązku przedstawienia dowodów posiadania kwalifikacji zawodowych lub uznać za wystarczającą pracę w zawodzie w okresie krótszym, niż wskazano w art. 7 ust. 1, jeżeli osoby te wykażą w inny sposób posiadanie kwalifikacji zawodowych do wykonywania danego rzemiosła.

2. Przed podjęciem decyzji, o której mowa w ust. 1, organ wydający uprawnienie zasięga opinii izby rzemieślniczej, a o ile chodzi o osoby legitymujące się świadectwami szkolnymi — organu administracji szkolnej. Izba rzemieślnicza może uzależnić wydanie opinii od przeprowadzenia egzaminu sprawdzającego.

Art. 9. 1. Izby rzemieślnicze powołują komisje egzaminacyjne do przeprowadzania egzaminów mistrzowskich i czeladniczych oraz egzaminów sprawdzających.

2. Zasady powoływania komisji egzaminacyjnych, ich skład, sposób przeprowadzania egzaminów, wzory dyplomów i świadectw, zasady wynagradzania członków komisji oraz wysokość opłat egzaminacyjnych ustala regulamin wydany przez Centralny Związek Rzemiosła i zatwierdzony przez Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług.

Art. 10. 1. Do egzaminu mistrzowskiego może być dopuszczona osoba, która posiada świadectwo czeladnicze lub dowód posiadania równorzędnych kwalifikacji w danym zawodzie oraz dowody stwierdzające wykonywanie pracy w danym rzemiośle przez okres co najmniej trzech lat.

2. Do egzaminu mistrzowskiego może być również dopuszczona osoba nie posiadająca świadectwa czeladniczego lub dowodu posiadania równorzędnych kwalifikacji, która wykaze, iż przez okres co najmniej sześciu lat wykonywała samodzielnie rzemiosło na podstawie uzyskanego uprawnienia.

3. Osoba, która złożyła egzamin mistrzowski przed właściwą komisją egzaminacyjną, otrzymuje dyplom mistrza rzemieślniczego w określonym zawodzie.

Art. 11. 1. Do egzaminu czeladniczego może być dopuszczona osoba, która ukończyła naukę zawodu w rzemieślniczym zakładzie pracy i spełnia inne warunki określone przepisami o nauce zawodu w rzemieślniczych zakładach pracy, a także osoba pełnoletnia, która w inny sposób niż w trybie tych przepisów nabyła umiejętności wykonywania danego rzemiosła. Egzamin powinien objąć sprawdzenie umiejętności praktycznych i wiadomości teoretycznych w zakresie objętym programem szkolenia uczniów rzemieślniczych.

2. Osoba, która złożyła egzamin czeladniczy przed właściwą komisją egzaminacyjną, otrzymuje świadectwo czeladnicze w określonym zawodzie.

Art. 12. 1. Egzamin sprawdzający posiadanie kwalifikacji niezbędnych do wykonywania rzemiosła polega na stwierdzeniu praktycznych umiejętności wykonywania danego rzemiosła.

2. Egzamin sprawdzający przeprowadza właściwa komisja egzaminacyjna. Osoba, która złożyła egzamin sprawdzający, otrzymuje zaświadczenie stwierdzające zakres wykazanych kwalifikacji zawodowych do wykonywania określonego rzemiosła.

Rozdział 5.

Wykonywanie rzemiosła.

Art. 13. 1. Siedziba zakładu rzemieślniczego powinna być oznaczona na zewnątrz w sposób widoczny. W oznaczeniu tym należy uwidocznić dokładnie i czytelnie imię i nazwisko osoby wykonującej rzemiosło oraz rodzaj wykonywanego rzemiosła.

2. Postanowienia ust. 1 dotyczą odpowiednio pieczętek i druków używanych przy wykonywaniu rzemiosła.

Art. 14. Osoby, które w ramach posiadanego uprawnienia na wykonywanie rzemiosła prowadzą działalność usługową, mogą wykonywać usługi w zakładzie rzemieślniczym lub w miejscu wskazanym przez zamawiającego, a także posiadać punkty przyjmowania zamówień.

Art. 15. 1. Osoba wykonująca określone rzemiosło może podejmować wszelkie czynności i prace niezbędne do całkowitego wykonania i wykończenia wyrobu lub wykonania

świadczonych usług. Osoba ta przy wykonywaniu rzemiosła może korzystać z usług innych rzemieślników, rzemieślniczych spółdzielni i innych jednostek gospodarki społecznej oraz zamawiać wykonanie elementów do wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług.

2. Osoba wykonująca rzemiosło może w uzasadnionych przypadkach udzielić pełnomocnictwa do wykonywania rzemiosła. Udzielenie pełnomocnictwa wymaga zgody organu, który wydał uprawnienie do wykonywania rzemiosła.

Art. 16. 1. Osoba wykonująca rzemiosło może sprzedawać własne wyroby w miejscu wykonywania rzemiosła oraz na targach i targowiskach, a także wysyłać lub dostarczać je odbiorcom.

2. Zasady sprzedaży wyrobów własnych w odrębnych punktach sprzedaży, na targach i targowiskach oraz wyrobów obcej produkcji przez osoby wykonujące usługi określają odrębne przepisy.

Rozdział 6.

Cofanie i wygasanie uprawnień.

Art. 17. 1. Zezwolenie podlega cofnięciu, jeżeli osobie posiadającej zezwolenie prawomocnym orzeczeniem sądu zakazano prowadzenia działalności wytwórczej lub usługowej albo wykonywania zawodu.

2. Zezwolenie może być cofnięte, jeżeli osoba, której wydano to uprawnienie:

- 1) została skazana prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo, a charakter czynu przestępczego i osoba sprawcy nasuwa uzasadnione wątpliwości co do rzetelnego i zgodnego z interesem społecznym wykonywania rzemiosła,
- 2) prowadzi działalność gospodarczą w sposób powodujący uzasadnione skargi na rzetelność wykonywania produkcji lub świadczenia usług, w tym że cofnięcie uprawnienia może nastąpić na wniosek izby rzemieślniczej lub z urzędu po porozumieniu z izbą rzemieślniczą,
- 3) zmieniła w sposób zasadniczy rodzaj wykonywanego rzemiosła lub zmieniła siedzibę zakładu rzemieślniczego, określone w zezwoleniu bez zgody organu, który je wydał,
- 4) zawarła umowę spółki w celu wspólnego wykonywania rzemiosła lub udzieliła pełnomocnictwa do wykonywania rzemiosła bez zgody organu, który wydał zezwolenie,
- 5) nie wykonuje rzemiosła przez okres dłuższy niż 6 miesięcy bez ważnych powodów.

3. Organ, który wydał decyzję o cofnięciu zezwolenia, ustala jednocześnie termin zaprzestania wykonywania rzemiosła. Ustalony termin, który z wyjątkiem sytuacji określonej w ust. 1 nie może być krótszy niż 3 miesiące, powinien umożliwić zainteresowanemu zlikwidowanie wykonywania rzemiosła.

4. Przepisy ust. 1, ust. 2 pkt 1 i 2 stosuje się również do potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła; przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 18. 1. Zezwolenie na wykonywanie rzemiosła wygasa w przypadku:

- 1) rezygnacji z dalszego wykonywania rzemiosła,
- 2) zbycia lub wydzierżawienia zakładu.

2. O wygaśnięciu zezwolenia orzeka organ właściwy do jego wydania. Wydane zezwolenie podlega zwrotowi do organu, który je wydał.

Art. 19. 1. Na podstawie uprawnienia wydanego rzemieślnikowi może być po jego śmierci nadal wykonywane rzemiosło w ramach określonych w tym uprawnieniu na rachunek spadkobierców pozostających na utrzymaniu rzemieślnika do chwili jego śmierci, jeżeli są nimi zstępni albo współmałżonek.

2. Na rachunek zstępnych rzemiosło może być wykonywane do czasu osiągnięcia przez nich pełnoletności lub ukończenia nauki w szkołach średnich lub wyższych.

3. Jeżeli wykonywanie danego rzemiosła uzależnione jest od posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych, osoba ustanowiona do wykonywania rzemiosła na rachunek spadkobierców powinna posiadać takie kwalifikacje.

4. Wykonywanie rzemiosła na rachunek spadkobierców wymaga uprzedniego uzyskania zgody organu właściwego do wydania zezwolenia. W razie spełnienia warunków określonych w ust. 1 i 3 nie można odmówić wyrażenia zgody.

Rozdział 7.

Właściwość organów i postępowanie w sprawach uprawnień do wykonywania rzemiosła.

Art. 20. 1. Organem właściwym do wydania potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła i w sprawach związanych z wykonywaniem rzemiosła, na podstawie tego uprawnienia jest:

- 1) jeżeli siedziba zakładu rzemieślniczego znajduje się na terenie gromady — biuro gromadzkiej rady narodowej,
- 2) jeżeli siedziba zakładu rzemieślniczego znajduje się na terenie miasta nie stanowiącego powiatu, miasta stanowiącego powiat i podzielonego na dzielnice oraz na terenie osiedla — właściwy do spraw przemysłu i usług organ prezydium miejskiej (dzielnicowej, osiedla) rady narodowej,
- 3) jeżeli siedziba zakładu rzemieślniczego znajduje się na terenie miasta stanowiącego powiat oraz na terenie miasta wyłączonego z województwa — właściwy do spraw przemysłu i usług organ prezydium miejskiej (dzielnicowej) rady narodowej.

2. Organem właściwym do wydania zezwolenia i w sprawach związanych z wykonywaniem rzemiosła na podstawie zezwolenia jest organ do spraw przemysłu i usług prezydium rady narodowej stopnia powiatowego, właściwy ze względu na siedzibę zakładu rzemieślniczego.

3. Organem właściwym do rozpatrzenia odwołania jest:

- 1) w sprawach określonych w ust. 1 pkt 1 i 2 — właściwy do spraw przemysłu i usług organ prezydium rady narodowej stopnia powiatowego,
- 2) w sprawach określonych w ust. 1 pkt 3 i w ust. 2 — organ do spraw przemysłu i usług prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

Art. 21. 1. Decyzje w sprawie wydania zezwolenia na wykonywanie rzemiosła organ właściwy podejmuje po zasięgnięciu opinii cechu, a w razie potrzeby także po zasięgnięciu opinii zainteresowanych organów administracji państwowej lub organizacji gospodarczych.

2. Decyzje o cofnięciu uprawnienia organ właściwy podejmuje po wysłuchaniu wyjaśnień zainteresowanego oraz po zasięgnięciu opinii cechu, a o ile chodzi o członków rzemieślniczych spółdzielni, także tej spółdzielni.

Art. 22. 1. Organy właściwe do wydania uprawnień na wykonywanie rzemiosła uprawnione są do przeprowadzania kontroli działalności osób wykonujących rzemiosło w zakresie posiadania wymaganych uprawnień i zgodności tej działalności z przepisami niniejszej ustawy.

2. W przypadku stwierdzenia wykonywania rzemiosła bez wymaganego uprawnienia organ wskazany w ust. 1 zakazuje dalszego jego wykonywania, a w przypadku stwierdzenia uchybienia obowiązkowi wynikającym z ustawy wezwie osobę wykonującą rzemiosło do usunięcia tych uchybień w określonym terminie. W przypadku powstania wątpliwości, iż przy wykonywaniu rzemiosła naruszone zostały przepisy o ochronie zdrowia lub życia zatrudnionych lub innych osób, organ wskazany w ust. 1 zawiadomi o tym inspektora pracy lub właściwy organ administracji państwowej.

DZIAŁ II.

Rozdział 1.

Organizacje rzemieślnicze.

Art. 23. Organizacjami samorządu rzemieślniczego są:

- 1) cechy,
- 2) spółdzielnie rzemieślnicze,
- 3) izby rzemieślnicze,
- 4) Centralny Związek Rzemiosła.

Rozdział 2.

Cechy.

Art. 24. 1. Cech jest społeczno-zawodową organizacją rzemieślników; członkami cechu są osoby wymienione w ust. 2.

2. Obowiązek należenia do cechu, właściwego ze względu na przedmiot i miejsce wykonywania działalności, mają osoby posiadające uprawnienia do wykonywania rzemiosła, z wyjątkiem osób określonych w art. 3 ust. 7, których przynależność do cechu nie jest obowiązkowa.

3. Cech nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru przez upoważniony do tego organ administracji państwowej, określony w przepisach wydanych na podstawie ust. 4.

4. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług w porozumieniu z Centralnym Związkiem Rzemiosła określi w drodze rozporządzenia zasady tworzenia, rejestracji, łączenia i likwidacji cechów, przynależności rzemieślników do cechów oraz zakres nadzoru organów prezydiów rad narodowych nad ich działalnością.

Art. 25. 1. Do zadań cechu należy:

- 1) prowadzenie wśród członków pracy społeczno-wychowawczej, mającej na celu szerzenie zasad etyki zawodowej oraz wykonywania rzemiosła zgodnie z interesem społecznym,
- 2) reprezentowanie członków cechu wobec organów administracji państwowej, organizacji społecznych i gospodarczych oraz przedstawianie organom właściwej rady narodowej wniosków co do wykorzystania możliwości gospodarczych członków cechu,
- 3) organizowanie pomocy dla członków cechu w dziedzinie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i rozwoju postępu technicznego oraz poprawy warunków wykonywania rzemiosła,

- 4) wykonywanie kontroli działalności zakładów rzemieślniczych i rozpatrywanie skarg na działalność członków cechu,
- 5) inicjowanie, organizowanie i nadzorowanie nauki rzemiosła w zakładach rzemieślniczych oraz kontrolowanie wypełniania przez młodocianych zatrudnionych w celu nauki zawodu obowiązku dokształcania się w szkole,
- 6) sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach rzemieślniczych,
- 7) organizowanie działalności socjalnej i kulturalno-oświatowej dla członków cechu, uczniów i pracowników zakładów rzemieślniczych i cechu,
- 8) współdziałanie z właściwym związkiem zawodowym w organizowaniu działalności socjalnej i kulturalno-oświatowej dla uczniów i pracowników zakładów rzemieślniczych,
- 9) wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów szczególnych.

2. Do zadań cechu należy ponadto inicjowanie i popieranie rozwoju spółdzielni rzemieślniczych zrzeszających członków cechu i ściśle współdziałanie z tymi spółdzielniami w zakresie udzielania rzemieślnikom pomocy przy wykonywaniu rzemiosła.

Art. 26. 1. Organami cechu są: walne zgromadzenie członków, zarząd, komisja rewizyjna i sąd cechowy.

2. Zakres i tryb działania cechu i jego organów oraz tryb odwoływania od uchwał organów cechu określa statut cechu.

3. Centralny Związek Rzemiosła, po uzgodnieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego i Usług, ustala zasady, jakim powinny odpowiadać statuty cechów.

Art. 27. 1. Członkowie cechu podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądem cechowym za naruszenie:

- 1) statutowych obowiązków członka cechu i uchwał statutowych organów organizacji rzemieślniczych,
- 2) zasad etyki zawodowej lub rzetelnego wykonywania zawodu.

2. Kary są następujące:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) pozbawienie prawa do korzystania z określonych świadczeń cechu, przewidzianych w statucie, na okres do 1 roku,
- 4) pozbawienie prawa wybieralności do organów cechowych na okres do 3 lat.

3. W uzasadnionych przypadkach sąd cechowy może niezależnie od orzeczenia kary wystąpić z wnioskiem o cofnięcie uprawnienia do wykonywania rzemiosła lub pozbawienia prawa szkolenia uczniów.

4. Od orzeczenia sądu cechowego służy odwołanie do rzemieślniczego sądu odwoławczego, działającego przy izbie rzemieślniczej, w ciągu 1 miesiąca licząc od dnia doręczenia orzeczenia. Orzeczenia rzemieślniczego sądu odwoławczego są ostateczne.

5. Właściwość, zasady i tryb postępowania przed sądem cechowym określa regulamin wydany przez Centralny Związek Rzemiosła.

Art. 28. 1. Członkowie cechu obowiązani są do uiszczania składek członkowskich. Wysokość składek członkowskich ustala walne zgromadzenie członków cechu według zasad ustalonych przez Centralny Związek Rzemiosła.

2. Składki członkowskie podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 3.

Spółdzielnie rzemieślnicze.

Art. 29. 1. Spółdzielnie rzemieślnicze są organizowane i działają na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. Nr 12, poz. 61), zwanej dalej „ustawą o spółdzielniach”, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Spółdzielnie rzemieślnicze zrzeszają rzemieślników, których siedziby zakładów znajdują się na terenie objętym zakresem działania spółdzielni. Członkami spółdzielni mogą być również cechy oraz pracownicy spółdzielni.

3. Dla prowadzenia działalności mającej na celu obsługę potrzeb gospodarczych rzemiosła mogą być zakładane spółdzielnie rzemieślnicze osób prawnych.

4. Spółdzielnie rzemieślnicze współdziałają z cechami w sprawach objętych ich zakresem działania.

Art. 30. Zadaniem spółdzielni rzemieślniczych jest organizowanie, w ramach narodowych planów gospodarczych, działalności usługowej i wytwórczej rzemiosła, udzielanie pomocy rzemieślnikom w wykonywaniu ich zadań oraz prowadzenie własnej działalności gospodarczej i społeczno-wychowawczej. W szczególności do zadań tych spółdzielni należy:

- 1) prowadzenie działalności w zakresie zaopatrywania rzemieślników w surowce, materiały, części zamienne, maszyny i narzędzia pracy,
- 2) organizowanie i prowadzenie zbytu wyrobów i usług rzemieślników,
- 3) prowadzenie własnej działalności gospodarczej związanej z realizacją zadań statutowych,
- 4) upowszechnianie, przy współpracy z cechami, spółdzielczych form działania rzemiosła,
- 5) prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej wśród członków i pracowników,
- 6) zaspokajanie potrzeb socjalnych swoich członków i pracowników.

Rozdział 4.

Izby rzemieślnicze.

Art. 31. 1. Izby rzemieślnicze jako wojewódzkie związki rzemiosła są społeczno-zawodowymi i gospodarczymi organizacjami rzemiosła.

2. Członkami izby rzemieślniczej są cechy i spółdzielnie rzemieślnicze działające na rzecz rzemiosła, mające siedzibę na terenie działalności izby rzemieślniczej.

3. Terenem działalności izby rzemieślniczej jest województwo, z tym że na terenie województwa i miasta wyłączonego z województwa może działać jedna izba rzemieślnicza.

4. Izba rzemieślnicza posiada osobowość prawną.

Art. 32. 1. Do zadań izby rzemieślniczej należy nadzór i koordynowanie działalności rzemiosła, cechów i spółdzielni rzemieślniczych, rozwijanie planowej działalności rzemiosła oraz udzielanie mu wszechstronnej pomocy, a w szczególności:

- 1) reprezentowanie rzemiosła, cechów i spółdzielni rzemieślniczych wobec terenowych organów władzy i administracji państwowej oraz organizacji społecznych i gospodarczych,

- 2) współdziałanie z właściwymi organami administracji państwowej w sprawach ustalania kierunków rozwoju i zadań rzemiosła, cechów i spółdzielni rzemieślniczych oraz wytycznych do planów gospodarczych spółdzielni i ich realizacji;
- 3) współdziałanie z organizacjami koordynującymi działalność gospodarczą w poszczególnych branżach, w tym również z branżowymi organizacjami zaopatrzenia materiałowego i obrotu towarowego;
- 4) współdziałanie z właściwym związkiem zawodowym w sprawach dotyczących pracowników zatrudnionych w zakładach i organizacjach rzemieślniczych;
- 5) współdziałanie z organizacjami młodzieżowymi w zakresie nauki zawodu w zakładach rzemieślniczych;
- 6) sprawowanie nadzoru nad działalnością zrzeszonych organizacji;
- 7) czuwanie nad szkoleniem uczniów w zakładach rzemieślniczych i otaczanie ich opieką oraz utrzymywanie współpracy z kuratorami okręgów szkolnych w czasie szkolenia teoretycznego uczniów w szkołach dokształcających i ośrodkach szkolenia zawodowego;
- 8) przeprowadzanie egzaminów czeladniczych i mistrzowskich oraz innych egzaminów kwalifikacyjnych, jak również podnoszenie kwalifikacji zawodowych rzemieślników;
- 9) organizowanie i prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej, socjalnej i kulturalno-oświatowej;
- 10) szerzenie i rozwijanie spółdzielczych form gospodarowania w rzemiośle;
- 11) powoływanie rzeczoznawców do wydawania opinii w zakresie spraw dotyczących rzemiosła;
- 12) wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów szczególnych oraz uchwał organów Centralnego Związku Rzemiosła.

2. Izba rzemieślnicza może w przypadkach naruszenia przez statutowe organy jednostek w niej zrzeszonych przepisów prawa oraz uchwał izby rzemieślniczej i Centralnego Związku Rzemiosła uchylać uchwały tych organów, z wyjątkiem uchwał wałnych zgromadzeń.

3. W odniesieniu do uchwał wałnych zgromadzeń — w przypadkach wskazanych w ust. 2 — izbie rzemieślniczej służy prawo zawieszania wykonania tych uchwał. Zawieszenie uchwały może nastąpić w ciągu czterech tygodni od dnia podjęcia o niej wiadomości. W takim przypadku, w terminie 7 dni od daty zawieszenia uchwały wałnego zgromadzenia, należy zgłosić wniosek do Centralnego Związku Rzemiosła o uchylenie tej uchwały. Zarząd Centralnego Związku Rzemiosła obowiązany jest w terminie czterech tygodni od otrzymania wniosku podjąć uchwałę o utrzymaniu w mocy lub uchyleniu uchwały wałnego zgromadzenia.

Art. 33. 1. Organami izby rzemieślniczej są:

- 1) zjazd delegatów cechów i spółdzielni rzemieślniczych;
- 2) rada izby;
- 3) zarząd;
- 4) komisja rewizyjna;
- 5) odwoławczy sąd rzemieślniczy.

2. Szczegółowy zakres, zasady i tryb działania izby i jej organów, tryb powoływania organów oraz tryb odwoływania od uchwał organów izby określa statut izby.

3. Właściwość, zasady i tryb postępowania przed odwoławczym sądem rzemieślniczym określa regulamina wydany przez Centralny Związek Rzemiosła.

4. Centralny Związek Rzemiosła, po uzgodnieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego i Usług i Naczelną Radą Spółdzielczą, ustala zasady, jakim powinny odpowiadać statuty izb rzemieślniczych.

5. Statut izby rzemieślniczej uchwała i zmienia zjazd delegatów cechów i spółdzielni rzemieślniczych. Statut wymaga stwierdzenia przez Centralny Związek Rzemiosła jego zgodności z zasadami, o których mowa w ust. 4, wymaga zatwierdzenia przez organ do spraw przemysłu i usług prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej, a gdy chodzi o statut izby rzemieślniczej obejmującej swą działalnością teren województwa i miasta wyłączonego z województwa — zatwierdzenia przez organ do spraw przemysłu i usług prezydium wojewódzkiej rady narodowej, w porozumieniu z takimże organem prezydium rady narodowej miasta wyłączonego z województwa.

Art. 34. Izba rzemieślnicza ma prawo umieszczania na dokumentach kwalifikacji zawodowych rzemieślników pieczęci z godłem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 35. 1. Dla realizacji określonych statutowych zadań gospodarczych, szkoleniowych i socjalnych izba rzemieślnicza może powoływać własne wyodrębnione organizacyjne zakłady.

2. Zasady powoływania i prowadzenia zakładów, o których mowa w ust. 1, określają wytyczne Centralnego Związku Rzemiosła, wydane po uzgodnieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego i Usług i Ministrem Finansów.

Rozdział 5.

Centralny Związek Rzemiosła

Art. 36. 1. Centralny Związek Rzemiosła jest centralną, społeczno-zawodową i gospodarczą organizacją rzemiosła.

2. Członkami Centralnego Związku Rzemiosła są izby rzemieślnicze.

3. Centralny Związek Rzemiosła posiada osobowość prawną.

Art. 37. 1. Zadaniem Centralnego Związku Rzemiosła jest nadzór i koordynacja działalności organizacji rzemieślniczych, rozwijanie planowej działalności rzemieślników, cechów, spółdzielni rzemieślniczych i izb rzemieślniczych oraz zapewnienie im wszechstronnej pomocy. Do zadań Centralnego Związku Rzemiosła należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie rzemiosła i organizacji rzemieślniczych wobec organów władzy i administracji państwowej oraz organizacji społecznych i gospodarczych;
- 2) opracowywanie ogólnokrajowych wytycznych rozwoju rzemiosła i jego działalności gospodarczej, zgodnie z kierunkami wynikającymi z narodowych planów gospodarczych;
- 3) opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawodawczych dotyczących rzemiosła;
- 4) koordynowanie i nadzór nad działalnością izb rzemieślniczych, spółdzielni rzemieślniczych oraz cechów;
- 5) ustalanie zasad, jakim powinny odpowiadać statuty organizacji rzemieślniczych;
- 6) ustalanie, w oparciu o przepisy wskazane w art. 42, zasad ustalania składek członkowskich na rzecz cechów i opłat za usługi świadczone przez cechy oraz szczegółowych zasad gospodarki finansowej organizacji rzemieślniczych;
- 7) ustalanie zasad prowadzenia działalności społeczno-wychowawczej, socjalnej, szkoleniowej i kulturalno-oświatowej przez organizacje rzemieślnicze.

- 8) współdziałanie z właściwym związkiem zawodowym w organizowaniu działalności społeczno-wychowawczej, socjalnej i kulturalno-oświatowej,
- 9) zawieranie układów zbiorowych pracy dla pracowników zakładów i organizacji rzemieślniczych,
- 10) wykonywanie innych zadań określonych w przepisach szczególnych.

2. Centralny Związek Rzemiosła może w przypadkach naruszenia — przez statutowe organy izb rzemieślniczych — przepisów prawa, statutu lub uchwał Centralnego Związku Rzemiosła uchylać uchwały tych organów.

3. W przypadkach naruszenia przez walne zgromadzenie organizacji rzemieślniczych zrzeszonych w izbie rzemieślniczej, jako wojewódzkim związku rzemiosła, przepisów prawa, statutu lub uchwał Centralnego Związku Rzemiosła i izby rzemieślniczej, Centralnemu Związkowi Rzemiosła służy prawo uchylania uchwał tego organu.

4. Centralnemu Związkowi Rzemiosła służy również prawo zawieszania w czynnościach członków zarządu cechów i spółdzielni rzemieślniczych oraz izb rzemieślniczych, jeżeli działalnością swoją naruszają przepisy prawa, statut lub uchwały Centralnego Związku Rzemiosła, lub odwoływania ich, jeżeli ich działalność jest rażąco sprzeczna z przepisami prawa, statutem lub uchwałami Centralnego Związku Rzemiosła. W przypadku odwołania członka zarządu Centralny Związek Rzemiosła pełnienie jego funkcji może powierzyć tymczasowo innej osobie na okres nie dłuższy niż 1 rok. Powierzenie funkcji innej osobie może mieć miejsce również wówczas, gdy z przyczyn innych niż odwołanie członek zarządu lub członkowie zarządu nie mogą pełnić swych obowiązków. Centralny Związek może przekazać izbom rzemieślniczym prawo odwoływania członków zarządu cechów i spółdzielni rzemieślniczych.

Art. 38. Do realizacji określonych statutowych zadań gospodarczych, szkoleniowych i socjalnych Centralny Związek Rzemiosła może, po uzgodnieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego i Usług i Ministrem Finansów, powoływać własne wyodrębnione organizacyjnie zakłady.

Art. 39. 1. Poza uprawnieniami określonymi niniejszą ustawą Centralnemu Związkowi Rzemiosła przysługują w stosunku do spółdzielni rzemieślniczych uprawnienia centralnego związku spółdzielczego, przewidziane w ustawie o spółdzielniach.

2. Centralny Związek Rzemiosła może przekazać uprawnienia, o których mowa w ust. 1, izbom rzemieślniczym, z wyjątkiem uprawnień przewidzianych w art. 39 ustawy o spółdzielniach.

3. W stosunku do Centralnego Związku Rzemiosła oraz izb rzemieślniczych w zakresie ich działalności dotyczącej spółdzielni Naczelnej Radzie Spółdzielczej przysługują uprawnienia określone w ustawie o spółdzielniach.

Art. 40. 1. Organami Centralnego Związku Rzemiosła są:

- 1) krajowy zjazd delegatów,
- 2) rada,
- 3) zarząd,
- 4) komisja rewizyjna.

2. Szczegółowe zasady, zakres i tryb działania Centralnego Związku Rzemiosła i tryb powoływania jego organów oraz odwoływania od uchwał organów Centralnego Związku określi statut Centralnego Związku Rzemiosła.

3. Statut Centralnego Związku Rzemiosła uchwała i zmienia krajowy zjazd delegatów. Statut podlega zatwierdzeniu

przez Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług, po porozumieniu z Naczelną Radą Spółdzielczą.

Rozdział 6.

Przepisy wspólne dotyczące organizacji rzemieślniczych.

Art. 41. Rada Ministrów określi zasady, zakres i tryb współdziałania:

- 1) Centralnego Związku Rzemiosła z naczelnymi i centralnymi organami administracji państwowej oraz prezydiami wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) i ich organami, jak też z Naczelną Radą Spółdzielczą,
- 2) izb rzemieślniczych z prezydiami wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) i ich organami.

Art. 42. Rada Ministrów ustala, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Spółdzielczej w zakresie jej właściwości, zasady gospodarki finansowej Centralnego Związku Rzemiosła, izb rzemieślniczych, spółdzielni rzemieślniczych i cechów oraz zakładów własnych tworzonych w trybie art. 35 i 38.

Art. 43. Naczelnym organem administracji państwowej w sprawach uregulowanych niniejszą ustawą jest Minister Handlu Wewnętrznego i Usług.

DZIAŁ III.

Rozdział 1.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 44. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1973 r., z wyjątkiem art. 57 ust. 1 i art. 24 ust. 4, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 45. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc przepisy prawa przemysłowego z dnia 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. Nr 53, poz. 468 z późniejszymi zmianami) oraz wydane na jego podstawie przepisy wykonawcze.

2. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki określi w drodze rozporządzenia istotne cechy wytwórczości ludowej i artystycznej, której prowadzenie nie wymaga posiadania uprawnień do wykonywania rzemiosła.

Art. 46. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc, w zakresie uregulowanym niniejszą ustawą, przepisy ustawy z dnia 1 lipca 1958 r. o zezwoleniach na wykonywanie przemysłu, rzemiosła, handlu i niektórych usług przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 45, poz. 224 z późniejszymi zmianami) oraz przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie.

2. Art. 10 ust. 2 ustawy wymienionej w ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „2. Przepisy określone w ust. 1 w zakresie działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu:
- 1) zakładów sztucznego wylęgu drobiu i ich rozmiaru (art. 1 ust. 2 pkt 1) wydaje Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu,
 - 2) usług hotelarskich wydaje Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska,
 - 3) usług w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu małżeństw, usług biur pisanie podań, biur tłumaczeń, przepisywania na maszynie i usług biurowych wydaje Minister Spraw Wewnętrznych,

4) działalności wydawniczej, poligraficznej, fonograficznej wydaje Minister Kultury i Sztuki.

Przepisy wymienione wyżej wydawane są w drodze rozporządzeń."

3. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług w porozumieniu z ministrami sprawującymi nadzór nad jednostkami porolniczej gospodarki nie uspołecznionej, wykonującymi działalność gospodarczą nie stanowiącą rzemiosła, może powoływać i rozwiązywać organizację zrzeszającą obowiązkowo osoby wykonujące tę działalność i określać zasady jej działania.

Art. 47. W ustawie z dnia 13 grudnia 1957 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 1958 r. Nr 1, poz. 1 i z 1964 r. Nr 41, poz. 277) dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Art. 1a. 1. Opłatę skarbową pobiera się także od określonych grup rzemiosła wykonywanego na podstawie potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła; opłatę tę pobiera się zamiast podatków obrotowego i dochodowego.

2. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego i Usług określa w drodze rozporządzenia:

- 1) grupy rzemiosła, do których stosuje się przepis ust. 1, oraz warunki stosowania tego przepisu,
- 2) wysokość stawek opłaty skarbowej, o której mowa w ust. 1, terminy i tryb jej pobierania,
- 3) zasady całkowitego lub częściowego zwalniania od opłaty skarbowej."

Art. 48. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy prowadzą działalność:

- 1) nie wymagającą uprawnień z powodu zaliczenia jej do przemysłu domowego,
- 2) na podstawie karty rzemieślniczej,
- 3) na podstawie potwierdzenia zgłoszenia przemysłu,
- 4) na podstawie licencji na przemysł okrężny,
- 5) na podstawie zezwolenia na czas nieoznaczony

i zamierzają prowadzić ją na podstawie potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła lub zezwolenia na wykonywanie rzemiosła, powinny wystąpić o wydanie właściwego uprawnienia w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Do czasu uzyskania właściwego uprawnienia osoby zainteresowane mogą prowadzić swą działalność na zasadach dotychczasowych.

Art. 49. 1. Organ właściwy do wydawania zezwolenia na wykonywanie rzemiosła może odmówić jego wydania w przypadkach wskazanych w art. 6 pkt 1.

2. Organ ten odmówi wydania zezwolenia, jeżeli zachodzą przeszkody jego wydania określone w art. 3 ust. 5. Jeśli jednak dla prowadzenia danego rodzaju działalności nie było wymagane posiadanie określonych kwalifikacji zawodowych w myśl przepisów dotychczasowych, a kwalifikacje takie wymagane są stosownie do przepisów ustawy, organ właściwy może zwolnić zainteresowanego od wykazania się kwalifikacjami zawodowymi lub wydać zezwolenie pod warunkiem złożenia egzaminu sprawdzającego w okresie nie przekraczającym 3 lat.

3. Zwalnia się od obowiązku przedstawienia dowodów posiadania kwalifikacji zawodowych osoby, które co najmniej przez 6 lat prowadziły działalność danego rodzaju.

4. W przypadku odmowy wydania zezwolenia stosuje się odpowiednio przepisy art. 17 ust. 3.

Art. 50. Osoby prowadzące działalność w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie zezwolenia wydanego na czas

oznaczony i które zamierzają prowadzić ją nadal powinny najpóźniej w ciągu trzech miesięcy przed upływem terminu ważności zezwolenia wystąpić o wydanie zezwolenia na prowadzenie rzemiosła zgodnie z przepisami niniejszej ustawy. Nie ogranicza to możliwości zastosowania art. 17.

Art. 51. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług określi, w jaki sposób dokonuje się wymiany uprawnień dotychczasowych na uprawnienia wymagane w myśl przepisów ustawy.

Art. 52. Do spraw o wydanie uprawnień przemysłowych wszczętych na podstawie przepisów wymienionych w art. 45 ust. 1 i w art. 46 ust. 1 i do dnia wejścia w życie ustawy nie zakończonych stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 53. Działalność uważana w rozumieniu art. 1 za rzemiosło, prowadzona w dniu wejścia w życie ustawy w formie spółek jawnych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych, której współnikami są osoby fizyczne, może być prowadzona w dotychczasowej formie nie dłużej niż przez okres dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 54. 1. Uzyskane przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie przepisów dotychczasowych dyplomy mistrza w określonym rzemiośle oraz świadectwa czeladnicze uważa się za dowody kwalifikacji zawodowych wymagane stosownie do przepisów niniejszej ustawy.

2. Uzyskane przed dniem wejścia w życie świadectwa złożenia egzaminu przed komisją egzaminacyjną właściwego zrzeszenia prywatnego przemysłu lub inne świadectwa upoważniające stosownie do przepisów dotychczasowych do prowadzenia tartaków, wytwórni sklejek i oklein, opakowań drewnianych oraz młynów uważa się za dowody kwalifikacji zawodowych, wymagane stosownie do przepisów ustawy.

Art. 55. 1. Traci moc ustawa z dnia 11 września 1956 r. o izbach rzemieślniczych i Związku Izb Rzemieślniczych (Dz. U. Nr 41, poz. 190).

2. W przypadku gdy dotychczasowe przepisy nakładają obowiązki lub przewidują uprawnienia cechów, izb rzemieślniczych, Związku Izb Rzemieślniczych, Ogólnopolskiego Zrzeszenia Prywatnych Wytwórców, Ogólnopolskiego Zrzeszenia Prywatnych Usług Młynarskich i Rolniczych w odniesieniu do zrzeszonych w nich osób prowadzących działalność objętą przepisami niniejszej ustawy, obowiązki te i uprawnienia przechodzą odpowiednio na organizacje rzemieślnicze, powołane na jej podstawie.

3. Z chwilą rozpoczęcia działalności przez Centralny Związek Rzemiosła zaprzestają działalności Centralny Związek Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu, Związek Izb Rzemieślniczych, Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnych Wytwórców i Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnych Usług Młynarskich i Rolniczych, a ich majątek i zobowiązania przechodzą na Centralny Związek Rzemiosła.

4. Z chwilą zaprzestania działalności przez Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnych Wytwórców oraz Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnych Usług Młynarskich i Rolniczych członkowie ich stają się członkami cechów określonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 24 ust. 4.

5. Z chwilą rozpoczęcia działalności przez izby rzemieślnicze jako wojewódzkie związki rzemiosła zaprzestają działalności odpowiednie dotychczasowe izby rzemieślnicze, oddziały i delegatury organizacji wymienionych w ust. 3, a majątek i zobowiązania izb rzemieślniczych przechodzą na właściwe izby rzemieślnicze jako wojewódzkie związki rzemiosła.

6. Istniejące cechy oraz rzemieślnicze spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu dostosują w terminie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności Centralnego Związku Rzemiosła swoje statuty i działalność do przepisów niniejszej ustawy i przepisów wydanych na jej podstawie.

Art. 56. 1. Pracownicy zatrudnieni w Związku Izb Rzemieślniczych, Centralnym Związku Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu, Ogólnopolskim Zrzeszeniu Prywatnych Wytwórców oraz w Ogólnopolskim Zrzeszeniu Prywatnych Usług Młynarskich i Rolniczych stają się pracownikami Centralnego Związku Rzemiosła.

2. Pracownicy zatrudnieni dotychczas w izbach rzemieślniczych i delegaturach wojewódzkich Centralnego Związku Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu oraz w oddziałach i delegaturach zrzeszeń, wymienionych w ust. 1, stają się pracownikami odpowiednich izb rzemieślniczych jako wojewódzkich związków rzemiosła.

Art. 57. 1. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług powoła komisję organizacyjną krajowego zjazdu delegatów Centralnego Związku Rzemiosła oraz określi tryb przeprowadzenia wyborów delegatów na pierwsze zjazdy izb rzemieślniczych jako wojewódzkich związków rzemiosła i pierwszy krajowy zjazd delegatów Centralnego Związku Rzemiosła, a także ustali terminy rozpoczęcia działalności Centralnego Związku Rzemiosła i izb rzemieślniczych jako wojewódzkich związków rzemiosła.

2. Pierwszy krajowy zjazd delegatów Centralnego Związku Rzemiosła uchwalił statut Centralnego Związku, dokonał wyboru rady Centralnego Związku oraz powołał inne uchwały niezbędne dla prawidłowej działalności organizacji rzemieślniczych.

Przewodniczący Rady Państwa: *J. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Ślusiarz*

165

USTAWA

z dnia 8 czerwca 1972 r.

o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym rzemieślników, zwanym dalej „ubezpieczeniem”, objęci są rzemieślnicy oraz osoby współpracujące z rzemieślnikami.

Art. 2. 1. Rzemieślnikiem jest osoba fizyczna wykonująca we własnym imieniu na podstawie wymaganego uprawnienia rzemiosło, to jest działalność gospodarczą, określoną w ustawie z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 23, poz. 164).

2. Za osoby współpracujące z rzemieślnikiem uważa się następujące osoby w wieku powyżej 16 lat stale pracujące w zakładzie rzemieślnika w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy, jak i obowiązuje pracowników gospodarki uspołecznionej: współmałżonka, dzieci własne i przysposobione, pasierbów, dzieci obce wzięte na wychowanie, rodziców, ojczyzna i macochę, osoby przysposabiające, wnuki, dziadków, rodzeństwo, teściów, synów, zięciów oraz szwagierki i szwagrow.

Art. 3. Świadczenia przewidziane w ustawie obejmują:

- 1) świadczenia lecznicze i protezowanie,
- 2) emeryturę,
- 3) rentę inwalidzką,
- 4) rentę rodzinną,
- 5) dodatki do emerytury i rent,
- 6) zasiłek pogrzebowy,
- 7) świadczenia w naturze dla osób pobierających emeryturę lub rentę.

Art. 4. 1. Koszty ubezpieczenia pokrywa się z funduszu tworzonego ze składek opłacanych przez rzemieślników.

2. Dysponentem funduszu jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

3. Nadwyżki funduszu są lokowane w banku w formie oprocentowanych lokat zwrotnych.

Art. 5. 1. Obowiązek ubezpieczenia nie obejmuje rzemieślników i osób współpracujących z rzemieślnikami, jeżeli równocześnie są oni:

- 1) pracownikami w rozumieniu przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, zatrudnionymi w wymiarze godzin nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie wymiaru czasu pracy,
- 2) objęci odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego,
- 3) właścicielami lub współwłaścicielami przedsiębiorstwa nie związanego z wykonywanym rzemiosłem,
- 4) właścicielami, samodzielnymi posiadaczami, użytkownikami lub dzierżawcami gospodarstwa rolnego, którego wysokość przychodu szacunkowego ustalona dla wymiaru podatku gruntowego powoduje według przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin zawieszenie w całości prawa do emerytury lub renty,
- 5) uprawnieni do emerytur lub rent z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Rzemieślnik uprawniony do emerytury lub renty na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, lub do renty na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych może być objęty ubezpieczeniem, jeżeli wystąpi o to w ciągu roku od rozpoczęcia wykonywania rzemiosła.

3. Przepis ust. 2 stosuje się również do osoby uprawnionej do emerytury lub renty na podstawie niniejszej ustawy, która po przyznaniu tego świadczenia wykonuje nadal lub podjęła wykonywanie rzemiosła.

4. W razie równoczesnego wykonywania rzemiosła lub pracy w rzemiosle w dwóch lub więcej zakładach rzemieślniczych rzemieślnik lub osoba współpracująca z rzemieślnikiem objęci są obowiązkiem ubezpieczenia tylko w jednym zakładzie przez siebie wybranym.